СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРҐАН ЗАПОМОҐОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI. Ч. 279. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 1 грудня, 1933.

VOL. XLI. No. 279. Jersey City, N. J., Friday, December 1, 1933. THREE CENTS.

В КІЛЬКОХ СТЕЙТАХ ВИБУХАЄ ТЕРОР ЮРБИ

СЕЙЛСБЕРІ (Меріленд). — На вістку, що уряд приказав арештувати 4 людей за участь у лінчу Мурина в Принсез Ані, зібралася велика, до трох тисяч начисляюча юрба, щоби визволити арештованих з тюрми. Стейтовий ґовернор Річі викликав відділ міліції з 300 узброєних жовнірів, щоби не дати юрбі відбити арештованих. Юрба хотіла відбити вязнів силою, але жовніри відперли юрбу баґнетами й слізними бомбами. Щоби не допустити до проливу крови, уряд приказав вивезти вязнів під військовою сторожею з повіту.

Коли військо в цей спосіб вирвалося з її рук, юрба накинулася на ґазетярів і фотографів та зігнала свою злість на них, побиваючи фотографів, розбиваючи їм апарати і підпалюючи авта репортерів.

НОВИЙ ЛІНЧ МУРИНА В МІЗУРІ.

СТ. ДЖОЗЕФ. — Юрба білих людей напала на місцеву тюрму, витягнула звідти 19-літнього Мурина Лойда Ворнера, котрий, як каже поліція, признався був до насильства над білою жінкою, та повісила його на дереві на площі перед судом.

Шериф боронив вязня перед юрбою, поки міг. Поліція кидала на юрбу слізні бомби, але юрба таки вломилася в тюрму та дістала в свої руки вязня.

Коли його тіло повисло на дереві, лінчівники полили тіло нафтою та підпалили.

БОЛЬШЕВИЦЬКІ ГРОМИЛИ ПРОБУЮТЬ РОЗБИТИ УКРАЇНСЬКУ ДЕМОНСТРАЦІЮ.

БРІДЖПОРТ (Конетикот). — Місцеві Українці влаштували минулої неділі демонстраційне віче для протесту проти виголоджування українського народу большевицьким урядом Росії. Щоби не допустити до цеї демонстрації, большевицькі аґенти стягнули велику зграю міжнародної голоти та захопили всі перші місця в галі місцевого „Вай-Ем-Сі-Ей", де мало відбутися протестаційне віче. Як представник організаційного комітету відкрив віче, ця зграя зчинила крики й галабурду. Комітет рішив лишити зграю в галі та проголосив, що протестаційне віче перенесене до галі місцевої української церкви. На цю заяву комуністи стали кидати гнилими яйцями. Поліція арештувала двох напасників за нарушення спокою.

Щоби не дати большевицьким аґентам повторити тут своїх заходів, комітет уставив при вході до галі сторожу, яка не пускала комуністів. Умить церковна галя наповнилась Українцями по береги. Віче відбулося в порядку. Промовці без переривань зі сторони комуністичних громилів виголосили свої промови, ухвалено відповідні резолюції, які осуджують комуністичну політику супроти України, та зібрано жертви на народні цілі. Комуністичні заходи причинилися до того, що про українське протестаційне віче написали більше чужі ґазети.

БОРОТЬБА ЗА МОНЕТАРНУ ПОЛІТИКУ РОЗПАЛЮЄТЬСЯ ДАЛІ.

ВАШИНҐТОН. — Федеральний уряд підняв ціну золота на 9 центів — до $33.85 за унцію, і вслід за тим вартість доляра на міжнародному ринку знову почала падати.

В цілій Америці слідно сильне зацікавлення монетарною справою. Ал Смит, демократичний політик, видав публичну заяву, в котрій таврує як брехню заяву о. Коґлина, католицького проповідника, підчас його промови в неділю в нюйорській Гиподромі, що нібито він, Ал Смит, відвідав офіси банкира Морґана, щоби дістати позичку для Емпаєр Стейт Білдінґ у Ню Йорку та через це дає на себе впливати банкирам у своїм становищі в монетарній справі.

Багато католицьких священиків також висказали своє невдоволення з цеї промови о. Коґлина, та спеціяльно з виступу проти Ал Смита.

ЛІКАРСЬКА КАМПАНІЯ ПРОТИ ДИЗЕНТЕРІЇ.

ШІКАҐО. — Супроти цього, що в Америці померли за короткий час на дизентерію 25 осіб, лікарі вважають за потрібне трактувати цю недугу як пошесть та підприняти проти неї спеціяльні охоронні засоби.

Допити серед гостей шікаґовських ґотелів потвердили здогади лікарів, бо показалося, що багато з тих гостей терплять на дизентерію.

Недуга нападає особу нагло. Людина чує в жолудку болі, з якими впарі йде нудота. Потім показується діорія (сильне розвілнення). Коли хорий зверне відповідну увагу, він може цю недугу скоро вилічити.

ШТУЧНО ВИПРОДУКУВАЛИ ГРОМОВУ ІСКРУ, СИЛЬНІШУ ВІД ГРОМУ.

РАВНД ГИЛ (Месечусетс). — Електричні інжініри Месечусетського Інституту Технольоґії випродукували у відповідній шопі блискавицю, що має силу 7 міліонів вольт. Блискавиця перескакувала з двох величезних ґенераторів та виглядала як кручена стяжка синьої, фіолетної та баґрової краски. Її товаришив голос, що просто роздирав уха своєю силою. Видці видовища чули, як їм вставало на голові волосся, і бачили, як кінці їх пальців світили синявим світлом.

БОЛЬШЕВИЦЬКА ПРЕСА ПРО КОМІТЕТ РАТУНКУ УКРАЇНИ.

(УП) Часом московська преса виявляє зацікавлення подіями в Західній Україні, але лише тими, що мають безпосереднє відношення до Совітів. А часом ставиться справу в таку площину, що події, які різко звернені проти Совітів, повертається в совітофільські. Так нпр. „Ізвестія" з 24. 10. пишуть про Комітет Ратунку України. Не згадують однача, яке є завдання цього Комітету, не подають його повної назви, а причіпляють його до якогось УНО. Під акцію цього комітету підтягнено також останній атентат Лемика на московського представника у Львові. З дальшого виходить, що ціллю Комітету є вбивати совітських представників і що його інспірував не хто інший, як польсько-український фашизм, який завязався на знищення червоної Москви.

ЖАХЛИВИЙ ХЛОПСЬКИЙ ЖАРТ.

Цими днями трапився на Україні в Бакопетровому Селі несмачний хлопський жарт, якого жертвою впав один селянин. Сергій Мікляс сидів в одному сільському шинку зі своїми двома сусідами Петром і Степаном Юскінами. Коли вже добре собі підпили, сказав Мікляс до своїх сусідів: „Ану, ходімо на кладовище і спитаємося небіщика, якого вчора похоронили, що він там поробляє?" І пішли. Коли прийшли над гріб згаданого покійника і спиталися, — що він у тій хвилині робить — відізвався гробовий голос: „Завтра один зпоміж вас згине, то й побачить". Почувши несподівано голос, пяниць охопив панічний жах і вони почали втікати. Наслідки виявилися жахливі. Мікляс вдарився головою до якогось каміня і згинув на місці, Степан зломив собі ногу, а Петро зі страху збожеволів. Щойно другого дня виявилася тайна гробового голосу. Отож один сусід, що підслухав їхню розмову в шинку, випередив їх, і пішов на кладовище, щоби їх настрашити. Як бачимо, жарт був фатальний.

УСМІХ НАЙКРАЩЕ УЛЕКШУЄ ПРАЦЮ.

Цікаві досліди перевело товариство психольоґічних студій у Парижі. Прослідкуючи проблему усміхненого обличя, доказано, що понуре обличя, на якому ніколи нема усмішки, утруднює працю не тільки тому, хто працює, але також усім сусідам та зверхникам, що мусять дивитися на його апатичний вираз обличя. Зате навіть вимушений усміх, накинений силою волі, додає охоти до кращої праці не тільки тому, хто працює, але й працедавцеві.

ПОБИЛИ ВИХРЕСТА.

У Володимирі Волинськім прийшло цими днями до бурхливих авантур коло костела, у якому відбувався вихрест Жида Герша Літвака. Велика юрба Жидів намагалася недопустити до вихрещення Літвака, де мав відбутися водночас його шлюб, і щойно сильний відділ поліції розігнав маніфестантів. Того самого дня напали на новоженця молоді жидівські підростки і трохи його потурбували.

NRA MEMBER U.S. WE DO OUR PART

БЮРО, В ЯКОМУ РОЗПІЗНАЮТЬ ФАЛЬШИВІ БАНКНОТИ.

Державний банк в Англії має окреме бюро, якого завданням є відріжнювати правдиві банкноти від фальшивих. У згаданому бюрі працюють около 20 жінок, а зручність і вправа їхня є просто гідні подиву. Банкноти до експертизи передають їм пачками по 100 штук. Держачи в пальцях банкнот, знавчині ці з цілою рішучістю зуміють розпізнати, чи він добрий, чи фальшивий. Цікаве, що жінки ці майже ніколи не помиляються, а змисл дотику мають розвинений до тої міри, що навіть замкнувши очі, виконують вдоволяючо свою контролю.

ҐІЄРОҐЛІФИ В КАНАЛІ.

Археольоґічна виправа проф. Буссара, що працювала в останніх місяцях над середущим Нілем у Єгипті, зробила недавно дуже цікаве відкриття. Вона знайшла висохле ложище давнього каналу, який викопали ще старинні Єгиптяни, щоби злучити в той спосіб ріку Ніль з Червоним морем та дістатися галерами з Середземного моря у Червоне. На камінних стінах каналу знайшла виправа ріжні ґієроґліфічні написи та плоскорізьби, з яких виходить, що цю „штучну водну дорогу" дала зробити власним коштом сестра фараона Тутмозіса III, який панував іще в часі народження Мойсея, себто біля 3,300 літ перед викопанням суеського каналу у 1869 р.

КОЖНА КРАЇНА МАЄ СВОЇХ СПЕЦІЯЛІСТІВ.

Дослідники ствердили, що кожна країна має своїх спеціяльних злочинців, себто, що в кожній країні трапляються певного роду злочини незвичайно численні та найкраще виконані.

І так, наприклад, в Еспанії трапляються спадкові обманства і обманства на тлі т. зв. закопаних скарбів.

Анґлія відома з того, що виводяться там найзручніші кишеневі злодії, а у Відні є найбільше типів, що „натягають" легковірних жінок у подружних справах.

У Німеччині трапляються найчастіше злочини збоченців-опирів.

У Чехословаччині на денному порядку є фальшиві банкові банкротства.

Франція має найліпших фальшівників грошей.

В Америці шириться в страшний спосіб схоплювання членів багатих родин, щоб опісля дістати за них великий окуп.

В Данії поліція не може упоратися з незвичайним числом обманств та надужить на спірітистичному тлі.

Польща відома з того, що має найбільше касових вломників.

МОСКОВСЬКА КОМУНІСТИЧНА ЦЕНТРАЛЯ ВТІКЛА З БЕРЛІНА.

(УП) З достовірних жерел довідуємося, що Москалі вивезли свою пропаґандивну централю, яка ввесь повоєнний час була в Берліні, до Бельгії і до Голяндії. Тепер та централя не є суцільною, як це було давніше, а розбита на низку підвідділів, з яких кожний знаходиться в іншій столиці. Недавно перенесли один відділ до Варшави.

ПОШУКУВАННЯ ВЕЛИКОГО СКАРБУ.

Кілька тижнів тому в Східній Прусії поширилась вістка, — годі ствердити, з якого джерела — що в околиці Клайпеди (Литва) відкрито скарб, а саме золоті монети й дорогоцінности, сховані армією Наполеона підчас відступу з Росії в р. 1812.

Між населенням запанувала правдива „золота пропасниця": тисячі безробітних вимандрували в околиці Клайпеди і почали розкопувати землю, сподіваючись відкрити скарби наполеонівської армії.

Чутки ці не були позбавлені підстави, бо з Клайпеди повідомляють, що дійсно групі пошукувачів скарбу вдалося біля литовської границі знайти скринку з наполеонівськими монетами.

Історики, знавці наполеонівських війн узагалі, а його московської виправи зокрема, не виключають існування такого скарбу. Підчас відступу частина наполеонівської армії лишила свій табор, а гроші, певно, закопала, про які ніхто опісля не прийшов. Внедовзі можемо ще почути, що якийсь Литовець розбогатів на наполеонівськім скарбі.

В ПОЛОВІ, В СОЛОМІ, НА ПОЛІ І В СТІЖКАХ.

Московська „Правда" (з 14. 10.) в статті „Про страти в совхозах Дніпропетровщини" малює господарку совхозів та страти, які мали совхози внаслідок „штурмівщини". В совхозі Латовка — пише „Правда" — страти на одному гектарі озимої пшениці виносять понад 20%, урожаю, це є в колосках 1 сотнар, в соломі і полові 0.75 сотнара, разом з іншими стратами коло 2 сотнари.

Ще ліпше спішилися, щоби закінчити жнива на означений день, або — ще більші страти були у криворізьким совхозі, де з 738 га. намолочено 8,674 сотнарів. Окрема комісія фаховців ствердила, що страти в колосках виносять 2,325 сотнарів, в полові і соломі 542 сотнарів, інші — 165 сотн., разом — 3,042 сотнарів, або понад 34% намолоченого. Страти на ячмені виносили 27%, на житі 10%. „Покоси — як говорив предсідник комісії — лежали 1 і пів місяця на полі, колосся почорніло, зерно висипалось і поросло; копи промокли, зовсім мокра пшениця пішла в стирти".

5-ЛІТНІЙ ХЛОПЧИНА ПІДСТРІЛИВ МАТІР.

Цими днями привезли до шпиталя у Вильні Марію Хохлевич з Подбродзя. Як виявилося, Хохлевичеву підстрілив з фльоберту її 5-літній син і поранив її так сильно в шию, що вона знаходиться у безнадійному стані.

НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЕТНОГРАФІЧНОЇ ТЕРИТОРІЇ

ЛЬВІВ — Дня 11 листопада відбувся в салі Наукового Товариства ім. Шевченка цікавий виклад проф. д-ра Кубійовича на тему, згадану в наголовку. Прелеґент представив зпочатку трудноші, з якими стрічається український дослідник, що бажає обробити цю справу.

Етноґрафічний простір української території числить 938,000 кв. км., себто українська етноґрафічна територія є по Росії найбільша в Европі. На просторі української етнографічної території живуть 55,164,000 мешканців, з того 42,842,000 Українців (74%).

Українська територія на сході постійно збільшується наслідком тиснення Українців на области Каспія й Аралу. Натомісць на заході Українці знаходяться під постійним тисненням. Найдальше на північний захід висунена українська місцевість — це Біловежа.

Свій реферат ілюстрував прелеґент прекрасно викінченою мапою, яка жде на своє видання.

СУЧАСНИЙ СТАН ДНІПРЕЛЬСТАНУ.

ВАРШАВА (Польща).—В ч. 27 „Бюлетин Польско-Український" поміщує дві статті про „Дніпрельстан". У статті „Для кого працює Дніпро" автор, Ян Ліповецький, аналізує господарські й політичні перспективи, що їх отвирає Дніпрокомбінат для України. Висновки автора такі: Праця, для якої запрягли большевики води Дніпра, йде в напрямі централізації Радянського Союза. Господарська залежність тягне за собою залежність політичну.

Отсе підприємство вважається покищо нереальним і нерентовним, а тепер зовсім занедбаним. Як будували Дніпрельстан, то підношено всюди страшний рейвах, а тепер усе замовкло. Як господарська так і технічна система зовсім не дописують. З 6 ґенераторів (а мало бути 9) працюють тільки два. Протягом 16 місяців експльоатації Дніпрельстану було 115 аварій. Не дурнож у часописі „За індустріялізацію" з 13 вересня написано таке: „Провід Дніпрокомбінату створив таку організацію, таку структуру, при якій будівництво, це ґігантичне будівництво, завмирає". Так пише московська ґазета.

ДЛЯ БЕЗРОБІТНИХ ДІВЧАТ.

ЛЬВІВ. — Від трох сезонів всевладно панує в краю мода на всілякого роду трикотарські вироби: светери, блюзки, жакети, камізельки, пуловери, шалі, шапки і т. д. Виділ Філії Союза Українок у Львові рішився супроти того влаштувати інструкторський курс трикотарства, що має бути фаховою підготовкою для ведення подібних курсів по кружках чи філіях Союза Українок по цілім краю. В той спосіб думають дати роботу нашим безробітним жінкам, а також притягнути їх лекше до своєї жіночої орґанізації.

СВЯТО ЛЕСІ УКРАЇНКИ.

РАДЕХІВ (Західня Україна). — Культ Лесі Українки зачинає поширюватись і на провінції. Доказом цього може бути величаве свято, влаштоване в память поетки в Радехові, при дуже добірній програмі й у повній салі, виповненій головно нашим молодим міщанством.

БЕЗРОБІТНІ УМОВІ ПРАЦІВНИКИ ОРҐАНІЗУЮТЬСЯ.

ЛЬВІВ. — Безробіття серед українських умових працівників прибрало розміри стихійної катастрофи. Безвиглядність на якунебудь поправу положення заставила їх до акції в справі боротьби з тою язвою. В тій справі вже відбулися ширші сходини тих безробітних. Мається на думці створити постійне тіло, яке мало би занятися систематичним поборюванням безробіття серед українських умових працівників.

ЯПОНІЯ ГОТОВА ДО ОБМЕЖЕННЯ ЗБРОЄННЯ НА МОРІ.

ТОКІО (Японія). — Японський міністер заграничних справ, Гірота, оголосив, що він уже тепер готов переговорювати зі Злученими Державами й Англією в справі здержання дальшого зброєння на морі. Він теж є за те, щоб Японія порозумілася прямо зі Злученими Державами в справі Пацифіку.

КОРИСТАЮТЬ З НИЗЬКОГО КУРСУ ДОЛЯРА.

РИМ (Італія). — Італія береться сплачувати Морґанови відсотки в сумі $3,000,000 від затягненого довгу в паперових долярах. Морґан стоїть при тім, що при умові було зазначено, що позичка має бути сплачена в золотих долярах. Але італійський уряд каже, що умова була заключена в Ню Йорку, де обовязують закони Злучених Держав, які тепер звільняють довжників від зобовязання сплачувати довги золотом.

ЖЕРТВИ ПІДЧАС ЖИДІВСЬКИХ ПОГРОМІВ.

ЯСИ (Румунія). — Підчас протижидівських погромів військо вбило трох учасників протижидівських виступів.

"SVOBODA" (LIBERTY),
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1858.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

„ГАРНА ЛЄКЦІЯ"

У стейті Каліфорнія скоїлася подія, яка відбилася широким відгомоном по всій Америці. Поліція арештувала там двох чоловіків, як підозрілих за викрадення одного богача в цїли вимушення з його родини викупу. Поліція каже, що арештовані признались, що вони викрали цього богача, а потім його вбили і тіло викинули в море. Поліція думала їх поставити на суд як злодіїв та душогубів. За такі злочини грозили їм тяжкі кари. Край ждав скорого суду, але цей суд не міг відбутися, поки не знайдуть тіла вбитого. Нарешті тіло знайдено. Для машинерії суду не було ніякої перешкоди. Вся Америка ждала, що „млини справедливости" поме-лють скоро.

Та тут сталася несподіванка. Юрба людей, жадних убивства, забрала обжалованих з тюрми та повісила їх в публичнім парку. Поліція, котра має інтерес у тому, щоб обжалований нею чоловік не вийшов зі суду вільний, уважала себе обовязаною законом боронити обжалованих перед юрбою. І шериф та поліція боронили обжалованих з нараженням власного життя. Що оборона їм не вдалася, це не їх вина. Вони свій обовязок сповнили. Та після самосуду виступає стейтовий ґовернор Ролф з публичною заявою за лінч. Мовляв, він не має нічого проти лінчу, бо це тільки прискорює справедливість. Ґовернор обіцює звільнити кождого, хто буде арештований за участь у цьому лінчу. Він сподівається, що це буде научка для всіх злочинців, що стейт не думає толєрувати викрадання осіб для викупу та вбивання їх. Ґовернор навіть надіється, що цю научку возьмуть собі до серця інші стейти.

Але інші стейти не дуже то беруть собі до серця „науку" стейту Каліфорнії. Проповідники й криміналісти, судді й ґовернори, суспільні діячі та юнійні лідери — всі однодушно виступили проти урядової фільософії ґовернора Ролфа. Вони підкреслюють передовсім те, що закон стейту Каліфорнії забороняє самосуд, бо цей закон запевняє всякій людині, підозрілій за злочин, право бути судженою по закону, судом. Усякий обжалований має право оборони, хочби навіть він признався до вини. Він має право предложити свою оборону лаві присяжних суддів, які дають йому ґарантію, що вони будуть судити його не пристрастно, але розважно.

Стейтовий уряд, а передовсім його начальник, ґовернор, обовязаний законом бороноти закона. Отже він обовязаний боронити права обжалованого до суду. Ґовернор, котрий не боронить того права, самий ломить закон, а урядник, що ломить закон, не є добрим сторожем закона. Своїм ломленням закона він нищить законність, ширить беззаконство. Замісць скорої справедливости, він ширить злочинство, яке він нібито хоче поборювати скороспішними способами.

ТРИ РОКИ ДІЯЛЬНОСТИ „ОБЄДНАННЯ".

(Зі звіту секретаря „Обєднання", виголошено на Шестім Конґресі тоїж орґанізації).

(2)

Культурно-освітна праця.

Поза тою, більш пропаґандивною акцією, подбали ми про те, що вже є **готова до друку книжка про „Нарід, що хоче бути вільним"** і може бути видана кождої хвилі з ілюстраціями, які вже є готові, як би тільки були потрібні фонди. Книжка та забрала теж кілька літ заходів і праці кількох людей, що її виготовляли, доповняли, справляли чи перекладали анґлійською мовою. Книжка та є дуже на часі й вона цілком певно буде принята з великим захопленням принаймі нашою молодю в Америці.

Ми теж подбали, що вже є виготовлена о. М. Кінашем **„Історія української літератури"**, написана спеціяльно для нашої молоді в Америці. Її відступив о. Кінаш Обєднанню даром. І та праця, яка коштувала автора рік важкої праці, не може бути використана, бо нема грошей. А щоби не марнувалася, буде друкована в анґлійськім перекладі в „Юкрейніен Віклі", який видає „Свобода".

З перекладів, які є в пляні Обєднання, а щодо яких є порозуміння з перекладником, п. Володимиром Семениною, є вже один готовий у цілости. Є це переклад **анґлійською мовою славної поеми І. Франка: „Мойсей".** Якщо вдасться нам тепер видати книжку про „Нарід, що хоче бути вільним", возьмемося і за те видання, яке вже теж готове до друку. Робота зроблена, треба тільки матеріяльної піддержки з боку громадянства і його розуміння ваги цеї культурної праці.

Допомогова акція.

Як давніше, так і за останні три роки присвячувало Обєднання багато уваги допомоговій акції для Рідного Краю. За останні три роки зібрано на ту ціль $67,455.77 і вислано на ті цілі, на які були призначені. Разом за 11 років вислано на край через Обєднання $216-288.15. З особливою приємністю приходиться нам сьогодні підкреслити, що **збірка на будову Дому Українських Інвалідів у Львові** дописала. Іміґрація зложила на ту ціль понад $30,000. **Є куплений Дім Українських Інвалідів,** який по часі, як не останеться в живих ні один з наших інвалідів буде перемінений на Музей, в якім будуть заховані історичні памятки з нашої останньої боротьби за визволення. В той спосіб буде захована вічна память про високо благородний і культурний дар американських Українців, зложений в память геройських вчинків тих, що впали і тих, що як каліки-інваліди є живими ще свідками нашого славного минулого. І ми раді, що Обєднання вело перед у тій благородній акції.

З закупленого за американські жертви Дому Інвалідів має Українське Товариство Опіки над Інвалідами річно $2,500 приходу, який є одиноким тепер постійним доходом Товариства, з якого оплачуеться ренти інвалідам.

Через закуплення того Дому вратовано великі суми, які були би тепер втрачені через девалюацію доляра.

З зібраної іміґрацією суми залишилося ще по закупні Дому $5,627.16 і У. Т. Допомоги Інвалідам звернулося тепер до Обєднання з проханням, щоби, з огляду на критичне положення інвалідів, дозволити їм ті оставші фонди вжити на потреби Товариства з тим, що коли часи поліпшаться і збірка на допомогу інвалідам збільшиться, Товариство зобовязується ті гроші повернути на ту ціль, на яку вони повинні бути вжиті, себто на добудову й необхідні адаптації у закупленім Домі Інвалідів.

Щодо збіркової акції Обєднання, то стверджую, що коли можна говорити про якусь „політику" Обєднання в тій справі, то вона є на ділі така, щоби тут на край якнайбільше зібрати і висилати на ті потреби й інституції, які піддержують фізичне й духове істнування нації, які не дають поневоленому нашому народови заломлюватися, а навпаки, його підносять і загрівають до нової боротьби. Та без огляду на ту нашу „політику", ми поступаємо при розділі жертв згідно з волею жертводавців, бо така є ухвала Конґресів. На тім терпимо й ми самі, себто Головна Управа, бо вона дуже часто має звязані руки і не може вжити гроша от хоч би на ті видавництва, про які тут була мова.

Зі збірковою акцією є звязана справа **Американсько-Українського Національного Фонду.** На останнім Конґресі були гадки щодо цього поділення. Стара Екзекутива була проти заложення такого фонду, бо вже мала щодо цього доволі досвіду з минулого. Та запало рішення оснувати фонд. На тростісів того фонду вибрано: пок. о. Льва Левицького, д-ра В. Ґалана й п. Михайла Дармограя. Нова Екзекутива це проголосила, уложила статут фонду й взивала до збірки, але не відозвалися навіть ті, що на Конґресі за той фонд заявлялися. В той спосіб він так як би завмер таки на самім початку.

Музика й пісня.

Супроти того, що українська пісня є в Америці великою пропаґандивною силою для української культури, рішено подбати про інструментальну українську музику, себто про твори для фортепяна, скрипки, трія, квартету, камеральної і симфонічної орхестри. Це спричинило, що розписано заходами Обєднання музичний конкурс, а комісія, до якої входили: Михайло Гайворонський, Роман Придаткевич, О. Стеткевич і британський композитор Теофіл Вендт, признала конкурсові нагороди двом композиторам з краю: Василеви Барвінському за дві лемківські пісні на скрипку, сопран і фортепян, і Борисови Кудрикови за скрипкову сонату. Крім того нагороджено й одного композитора в Америці. Отой почин треба би тепер далі продовжувати.

Про вагу хорової справи реферував на останнім Конґресі наш композитор п. Гайворонський. Вправді за тих останніх літ не довели ми ще справи обєднання українських хорів в Америці, щоби ми могли влаштувати одно величаве свято української пісні. Але вже були зроблені перші проби і випали вони добре, коли мати на увазі оті Злучені Хори, що виступали на спільнім святі в Ню Йорку.

І введено теж корективи в музичні програми наших національних свят, згідно з тим, що було порушене й вирішене на минулім Конґресі.

(Далі буде).

НА УКРАЇНІ ГОЛОД, А МОСКВА ЕКСПОРТУЄ ЗБІЖЕ.

(УП) Берлінер Берзенцайтунґ з 11. 11. 1933 р. подає слідуючу вістку: Мимо загострення голодової кризи в Совітах, що почалась ще в місяці грудні 1932 року, совітське правительство виекспортувало й цього року значну скількість збіжа на чужину. В порівнання з попереднім роком той експорт значно зменшивсь. В перших девятьох місяцях 1933 року вивезено з Совітів 771,242 тон збіжа на суму 21.85 міл. рублів. В тому самому часі минулого року вивезено було 1,101,908 тон збіжа на суму 35.-26 міл рублів. В процентах це означає зменшення експорту щодо скількости на 30%, а щодо вартости в рублях на 37%. При цьому належить завважати, що через форсовану державою хлібозаготовку в місяці серпні цього року вивезено за кордон далеко більшу скількість збіжа, як в томуж місяці минулого року. В цифрах експортовано в серпні цього року 111,507 тон збіжа, а в минулому році в томуж місяці лише 38,009 тон. В вересні цього року вивезено 304,337 тон, що відповідає такійже цифрі й минулого року (310,-609). По родам збіжа вивіз представляється за місяці січень-вересень 1933 так (в скобках подані цифри минулого року за той самий час): пшениця 267,236 (255,594), жито 112,-679 (320,999), ячмінь 204,621 (239,658), овес 23,968 (17,229), кукурудза 117,432 (212,867), горох 4,792 (28,047), сочевиця 30,962 (21,511). Як видно, то пшениця і овес підвищились, а всі інші зменшились.

Зі свого боку до цієї вістки замітимо, що вона хіба недвозначно підкреслює правдивість твердження, що Москва пляново виголоджує Україну.

Дальше варто відмітити, як це подає „Фіненшел Нюз", що в договорі про експорт пшениці Москві призначено 37 міліонів бушлів. Москва домагалась вищої цифри, але на це не погодилась Америка і поставила цю цифру як одну з передумов, щоб визнати Совіти. Тут риґорозна постава Америки помогла голодуючому населенню, а то Москва готова булаб все вивезти за кордон.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ДЕ ПЕВНІСТЬ?

Перед федеральним судом у Ню Йорку відбувається розправа за допущення до правної продажі книжки Джеймса Джойса, „Юлисес". Досі ця книжка могла бути друкована поза границями Америки, а до продажі в Америці попадала безправно, як контрабанда.

Так трактовано 11 літ книжку, котру поважні критики вважають доброю літературою. Аж нині знайшовся накладець, який хотів би бачити книжку в законній торговлі. На розправі за цю книжку виступають люди, з котрих одні кажуть, що книжка неморальна, другі, що книжка не є неморальна, а ще інші, що вона має неморальні уступи, але це не обнижує її літературної вартости.

Суддя теж став читати книжку, але й він не може рішитися, чи дозволити її. Він признається, що є сильно збентежений та не знає, що сказати. Колись він певно свою опінію скаже, в один бік, або в другий, але хто потім прийме його слова за рішучу й певну думку?

ВІДКРИВЕЦЬ ОСТЕРІГАЄ ПЕРЕД ВЛАСНИМ ВІДКРИТТЯМ.

Подібні до цих правних клопотів має лікарська професія.

Ось д-р Кеґелс у Шікаґо зробив уже шесту операцію на тироїдовій железі людини, виліковуючи в цей спосіб недужих від тяжкої серцевої недуги, але проте остерігає лікарів, що він ще не має певности, чи така операція буде все помагати на недугу серця.

А ось д-р Райнгарт і д-р Стейсі Метіер з Каліфорнійського університету відкрили, що брак вітаміну „Ц" у поживі викликає поважні забурення в здоровлю людини. Але хоча вони зробили тисячі досвідів, всетаки просять інших лікарів робити далі спроби, щоби переконатися, чи справді воно так є, як їм двом здається.

КОРОТША ДОРОГА ДО ПЕВНОСТИ.

Так поступають учені люди, коли хочуть дійти до певности. Через розглядання всіх арґументів за й усіх арґументів проти.

Інші люди поступають інакше. Коли в Бостоні якийсь німецький професор заповів відчит про те, чому йому подобається гітлерівський уряд, під відчитовою салею зібралися пять тисяч людей, котрі теж хотіли дійти до певности щодо Гітлера, але в цей спосіб, що хотіли недопустити німецького професора, щоби він сказав, чому він собі сподобав гітлерівський уряд. Якби спитати тих людей, чому вони не люблять Гітлера, то вони певно забули би згадати, що не люблять Гітлера за те, що Гітлер не дає права й можности своїм противникам сказати, чому вони його не люблять. І ті люди, що за таке не люблять Гітлера, роблять те саме, що вони закидують Гітлерови, супроти тих, що хочуть сказати, за що вони люблять Гітлера.

Ріжниця між ученими і тими демонстрантами та, що вченим іде про певність щодо правди, а демонстрантам тільки про саму певність.

ТЕЖ ПЕВНІ.

Провідники Жіночої Християнської Юнії Тверезости, кажуть, що вони далі стоять за свій ідеал повного здержання від пиття.

Хай життя доказує їм неправдивість їх думок, а вони все будуть торкотати своє: Замало добровільної тверезости; треба повної здержливости. Замало доброї волі; де вона не помагає, треба поліційної палки.

К. Ковальський.

ДЕТЕКТИВКА

Коли Мод Алян відчинила двері свого малого дімка в городі, стиснули її серце, мов залізні кайдани, тиша й самота. Була дванацята година в ночі. Обидвоє глухонімих, що мешкали під нею й обслугували дім, уже давно спочивали.

Мод засвітила світло в коридорі й помалу йшла сходами догори. Її мешкання зачинялось потрійним штучним замком, бож треба було бути обережною в такій далеко віддаленій від міста околиці. Сьогодні, як і кожного дня, замок був неушкоджений і ось відкрилось її ясне, привітливе мешкання, мов у казці. Мод сіла спішно за своїм столом і почала щось рахувати. Вона зразу чогось змінилась; виглядала на мущину, як втягала до головної книги числа, енерґійно відгортаючи русяві кучері зі свого чола.

Тепер вона чогось струснулася. Що це за шорох? Її огорнуло непривітне прочуття. Її очі неспокійно блукали по кімнаті й зупинились на блискучому тоалетному зеркалі, що стояло перед нею.

Нагло зблідла мов стіна. Вона виразно бачила, як за її плечима рухалася портієра. Звідти виглядали два носики черевиків. Вона скочила несамовито й обернулась, коли рука сягнула механічно за телефонічну слухавку... Але в тому самому менті портієра відслонилась і великий, сильний мущина крикнув „руки вгору" й спрямував револьвер у її груди. Помалу піднесла вона догори руки й заложила їх на рамена попід гучки волосся. Мущина приближився. Горде, майже брутальне лице.

— Чого ви хочете? — не втратила Мод рівноваги. — Відійдіть! Зараз ідіть звідсіля! — При цьому тупнула сильно об землю ногою.

Чужий ironічно сміявся.

— Не рухайте лише телефону! Зараз таки будете дитиною смерти.

Але Мод почала стукати ногами об підлогу й кричати: — Чогож ви тут шукаєте? Забирайтесь негайно звідсіля!

Чужий скривив уста й сказав: — То це є Мод Алян, славна детективка, якої знимка видніє в кожному часописі? Мала, гістерична особа й більше нічого. З вас, моя панночко, зробили завелику істоту!

— Це можливо! Але яким чудом ви тут дістались?

— Вікном! Ви нічого не чули про тих, що спинаються фасадами догори?

Повні страху очі Мод літали мов блудні птиці кругом. Її безпомічність робила його відважнішим.

— Хто займається таким інтересом як ви, не повинен, моя дорога, самітно мешкати!

— Чогож ви у мене шукаєте?

— Вашого життя.

— Мойого життя?! — мов божевільна крикнула вона.

— Цей крик є зайвий, панно Мод. Миж мусимо дійти до кінця! Ви, моя дорогенька, маєте дуже небезпечну прикмету, так званий шестий змисл. Якраз через вашу ворожбитну силу впала кримінальна поліція на наш слід. Мої три приятелі сидять уже в тюрмі. А я є четвертий, я пімщу тамтих.

— А хтож ви?

— Я є Арпард Ґорґус, знаний фальшівник монет, якого пошукують три краї й не можуть його дістати. Але — він приступив ближче — я не маю часу... — Його рука сильніше стиснула бравнінґ.

— Ще одно слово! Ви не боїтеся, щоб вас здемаскували як убивника?

Він здвигнув раменами: — Виж наївна, направду наївна. Ви не знаєте найзвичайніших річей. Бачите, моя дитино, я вас так застрілю, що навіть найздатніший криміналіст мусить узнати це за самовбивство. А цей лист, — він вийняв з кишені легко-пахучу коверту — в якім ви пояснюєте свою смерть з нещасного кохання, все вияснить. Прошу! Ваш листовий папір, ваше письмо, волос у волос підроблене — хтож отже зможе сумніватись?

— Таж це до чорта...

— Так, — я вложу вам у руку зброю, й ви самі стрілите до себе.

— Ще один момент! — крикнула з благанням Мод. — Чи ласка тут неможлива? Я сама пустила раз одну дівчину, котрої шукала цілий тиждень, і то лише тому, що вона сказала, що є матірю малого хлопця. Я змилосердилась над дитиною й пустила її. Не моглиб і ви змилосердитись?

— Безглуздя! Яж не є сентиментальний. Я, втікаючи, застрілив уже двох комісарів, а одного анґлійського маґната справив у той сам спосіб.

По тих словах втиснув їй у руку револьвер і дулом звернув на серце.

Одначе в тій секунді відскочила вона з такою силою взад, що сама впала й потягнула його за собою. Стріл пройшов повз неї. Рівночасно дістав Арпард Ґорґус сильний удар у карк, який його запоморочив. Колиж він прийшов до себе, клячали на ньому два урядники-криміналісти й вязали руки.

— Вперед, старий молодче! Всякий опір не здасться ні на що. Ми стоїмо уже пять мінут за тобою й чули твої цінні гиводи.

— Я хотіла би з цим паном хвилину сама поговорити.

— Це неможливо, панно Мод, виж цього юнака не знаєте. Він скочить на вас як дикун.

— Власне тому я хочу, — звучала відповідь.

— То почекайте! Урядник вийняв зі своєї кишені довгий вузький пасок і почав Арпардови вязати ноги. — Так, тепер принайменше мусить він стояти. Лише не довше пять мінут! Ми тут близько!

— Ви зробили мені кривду, Арпарде Ґорґусе, — почала Мод Алян, — я не є мала гістерична особа, якою ви собі мене уявляли. Я знала, що ви мене слідите й точно одержувала листи з погрозами. Засідка була наставлена й ви зловились, Арпаде Ґорґусе. Моє стукотіння об підлогу було умовленим знаком, а кричати мусіла я так голосно, щоб ви не почули, як мої приятелі отвирають двері. Але слухайте: коли я мала вас у засідці, а урядники стояли ззаду вас, готові до скоку, мої нерви заломались. Був спосіб, Арпарде, зробити вас нешкідливим, але я не могла цього зробити. Мущина може робити рани, жінкаж мусить їх лікувати. Й колиб ви хоч бодай трохи виявили були жалю, як я просила про милосердя, то присягаю вам тут, що я булаб пустила вас, як тоді цю дівчину з вулиці.

— Колиб я був скорше пізнав таку дівчину як ти, — сказав нагло Арпард Ґорґус — то моє життя певно поплилоби було іншим руслом. І яким сотворінням я віддав своє життя! Щоби сподобатись якійнебудь нашмінкованій ледащиці, я змарнував свою молодість. Я був божевільний і це сталось мені заслужено. Славно, Мод Алян, ти заслугуєш на любов ліпшого мущини.

Він схилив голову, кивнув нею на урядників і дав себе спокійно відпровадити.

Переклав **Ром. Ан—ч.**

ВАМ, СЛАВНІ ГЕРОЇ.

Ви, славні герої, стрільці молоденькі,
Що віддали життя своє для Вкраїни неньки.
Ми днесь перед вами голови схиляєм,
Про ваше геройство добре памятаєм.
Хоча вас не стало у нас між живими,
Однак слава ваша не вмре, не загине!
Ваш дух поміж нами буде проживати,
Ввесь рід український буде памятати,
Як ви за Вкраїну у бій поспішали,
Для свого народу волю здобували.

Катерина Сарабун.

УКРАЇНСЬКА ДЕМОНСТРАЦІЯ ПРОТИ СОВІТІВ

(4)

Провал леґендарної сили большевиків.

Так відбулася перша найбільша українська маніфестація проти Совітської Росії, та взагалі перший, на велику скалю зорганізований проти Росії виступ Українців в Америці. Відбулася вона в найбільшім порядку завдяки підготуванню походу, як теж завдяки солідарности, свідомости та відвазі й кріпкому духови нашого національного громадянства. Всі учасники походу йшли відважно рамя в рамя, бо були свідомі, що йдуть в обороні Української Нації від загибелі, а то й в обороні цілого цивілізованого світа перед евразійським большевицьким дикунством. Всі ці Українці, котрі могли бути в поході, а не були, хай тепер соромляться свого боягузтва й своєї байдужности. Вони зовсім не пописалися так, як на Українців пристало.

До успіху походу причинилися найбільше самі товариства міста Ню Йорку й околиці, які за такий короткий час зуміли зорганізувати своє членство й численно явитися на поході. Навіть такі далекі громади прибули як Савт Плейнфілд, Н. Дж. (тов. Просвіта); Плейнфілд, Н. Дж. (тов. Франка); Бавнд Брук, Н. Дж. (Аматорський Кружок) та Стемфорд, Конн. Видно було також громади з Порт Джервис, Н. Й. Про міста, положені близько Ню Йорку, нема що й згадувати; ці прибули масово. Зрештою всі ще будуть мабуть згадані в окремому справозданні Комітету.

Вся американська преса, яку „Укр. Щод. Вісти" брехливо поперекручували, розписувалася про похід на перших сторінках у великих статтях. Багато газет помістили багато фотографій з походу. Вечером того дня на вежі будинку Таймса на Таймс Сквері, ріг 42-гої вулиці і Бродвей, цілий вечір часопис „Ню Йорк Таймс" сиґналізував електричним світлом про масовий похід Українців у Ню Йорку. На виставових вікнах тогож будинку тепер є висвітлені світлини з того походу, як також можна бачити в театрах фільму з походу, яку збирала компанія „Пате".

Офіційний комуністичний орган в Америці, „Дейли Воркер", отверто признав, що їх контр-демонстрацію Українці розбили. Та наші яничари перевищають своїх червоних босів у брехні й пишуть, що, навпаки, — 5 тисяч „робітників" не дали розвинутися вповні українському походови в Ню Йорку, в якому зяло ихнещ,-лмотиігебивещ му взяли участь усього „коло 500 петлюрівців". Ця брехня є обчислена на задержання при собі тої загорілої горстки баранів, яка ще після цього походу від них не відпала.

І так провалилася леґендарна сила большевиків, побіджена українською національною ідеєю. Цей похід був лише початком завзятої боротьби націоналізму з усім, що смердить червоною заразою в Америці. Українське громадянство в Америці мусить тепер подбати про це, щоби це перегниле большевицьке сміття зпоміж себе вимести. Хай кожда громада подбає про це у себе в такий спосіб, у який вміє і може; хай гонить від себе і розбиває большевицьку голоту як закажених собак! Хай громадяни, поорганізовані в протибольшевицькі боївки, на кожному кроці розганяють цю зграю! Коли навчимо їх моралі, або бодай навчимо їх шанувати нашу мораль; коли червоний хам пізнає, де його місце й буде нас боятися, тоді матимемо спокій по громадах.

Евген Скоцко.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

„ЮКРАІНІЕН ВІКЛІ".

Давно всі ми мріяли про те, щоби „Свобода" стала щоденною газетою. Багато було з цього приводу клопоту і багато ріжної дискусії на конвенціях. Та вкінці здійснилася наша мрія і ми маємо свій щоденник. Наша „Свобода" стала ледви чи не найбільшим українським часописом на світі. І стала для нас, старих читачів, тим, що як прийде з почти, то годі її кому з рук видерти. А як коли яке число спізниться на почті, то перше питання, яке ставить один одному при стрічі, є: А що то сталося, що нині „Свобода" не прийшла? Так, то щира правда, що всі ми привязалися до нашої „бабуні", бо знаємо, що ми їй маємо завдячувати, чого вона нас навчила, що з нас зробила і як нас зорганізувала.

Знаючи добре, що „Свобода" зробила з нами, відчуваємо, що вона теж саме зробить і з тут родженим українським поколінням. А докопає цього при допомозі свого тижневика, який тепер видається під назвою „Юкраініен Віклі".

Чи нам це подобається, чи ні, але всі ми бачимо, що молодіж приходить тепер до слова й до проводу та влади. І так мусить бути, бо це є природний порядок. Згідно з тим порядком прийде вона у своєм часі й до влади в У. Н. Союзі.

Нам, старій іміґрації, ходить тепер про те, щоби та молодь жила таким духом, у якім ми жили, коли ходить про нашу українську справу і наше українське імя. Щоби її до цього підготовити, рішено на останній конвенції У. Н. Союза вже давати заходами і коштами нашої організації анґлійський додаток до „Свободи".

Оту ухвалу виконано в скорому часі й ми вже мали нагоду провірити, як та молодеча газета виглядає і що в ній пишеться. Ми мали нагоду переконатися, що її полюбила та наша молодь, яка її читає.

А тепер на нас старших спадає ще один обовязок. На конвенції урадили ми одно, а тепер по відділах і місцевостях маємо подбати, щоби з тої ради була дійсна користь. А вона буде тоді, коли „Юкраініен Віклі" дістанеться дійсно до рук тисяч нашої молоді й коли ми припильнуємо, щоби та молодь ту газету дійсно читала. Тоді наш гріш, який видаємо на отсе видавництво, не буде змарнований. Тоді діти краще шануватимуть нас самих і нашу працю. А далі, краще дбатимуть за У. Н. Союз, за наше українське імя і за Україну.

Олекса Цепко,
Акрон, О.

У старому краю.

— Я бачив уже багато розсіяних людей, одначе касієр Цубуляк перевищив усіх!

— Щож такого він зробив?

— Уявіть собі, втік до Америки, а забув ограбити касу...

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

МІЛВІЛ, Н. ДЖ.

А що з нашою громадою?

Скільки то не писалося в нашій „Свободі" про нашу громаду, про українську кольонію і про те, що з неї може повстати. А тут бачу, що всюди в Америці по наших громадах рух, життя, народня робота, а в нас застій.

По інших громадах обєднуються братства, сестриства й всі організації й кревні і влаштовують спільні Листопадові Свята, віча, маніфестаційні походи і т. п. А в нас так тихо, що можна подумати, що тут взагалі нема ніяких Українців. Ніхто нас тут не знає і нічого доброго про нас не чує. Живу тут вже 14 літ, але ніякого поступу не бачу. А як хто зачне яку роботу, то зараз знаходяться криниики і перебивають. Є тут відділ Союза і є товариство „Просвіта", але просвіти не видно.

Мені, як жінці, найбільше жаль нашої молоді, бо вона пропадає. Танці це одинока її розривка. Молоді танцюють, а старі пють. І то є ціла наша просвіта в Мілвіл. Як би тут інші народи мали стільки своїх, скільки тут є Українців, то певно був би інакший поступ і вони були би краще зорганізовані.

Пишу це на те, щоби дати початок до розваги всім тим нашим громадянам, що їм добро громади лежить на серці, що дорожать нашим українським імям. Так далі бути не може. Нам треба зійтися, обєднатися і вести спільними силами якусь народню роботу, нести якогось живішого духа в громаду.

М. Горін.

Оправдані гордощі.

— Цей захід сонця намалювала моя дочка. Вона вчилася малярства три роки за кордоном.

— А бачите! Бо в нас у краю я ще ніколи не бачив такого заходу сонця!

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

БРУКЛИН, Н. Й. Бр. Пресв. Тройці, від. 203, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що річні збори відбудуться в суботу, 2. грудня, в годині 8-мій ввечір, під ч. 162 Норт 5-та ул. Проситься членів прибути, бо є важні справи, а що найважніше, буде вибір уряду на 1934 рік. — М. Шипот, предс.; С. Глушко, кас.; Д. Сенюта, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Бр. св. Василія, від. 168, повідомляє своїх членів, що річний мітінґ відбудеться 3-го грудня, в У. Н. Домі, 766 Стейт ул. Проситься усіх членів прийти на цей мітінґ, бо буде справозданння уряду і контр. комісії за 6 місяців. Мітінґ розпічнеться в 3-тій годині пополудни. По справозданню відбудеться вибір уряду на 1934 рік. Після ухвали не явившийся член заплатить 50 ц., а урядник 1 дол. кари. — Григ. Дячишин, предс.; Григ. Бабин, кас.; Микола Пащин, секр.

NEW YORK PRESS REPORTS ON PROTEST PARADE AGAINST STARVING OF UKRAINE BY SOVIETS

14—B NEW YORK AMERICAN—A Paper for People Who Think—SUNDAY, NOVEMBER 19, 1933

Reds, Antis and Police Battle as Ukrainians Here Stage Protest Parade

8,000 IN MARCH ATTACKED AT 8 POINTS ON WAY

At Least 3 Officers and Many Civilians Injured in Sharp Fights Along Lexington Ave.

Reds, anti-Communist marchers and police clashed repeatedly yesterday as 8,000 Ukrainian-Americans paraded in protest against American recognition of Soviet Russia.

At least three policemen and an undetermined number of marchers and Communists were injured as the Reds tried to break up the parade at six points. Eleven of the counter-demonstrators were arrested.

The marchers, members of the Central League of Ukrainian-American Organizations of Greater New York, carried banners protesting at Soviet recognition unless the U.S.S.R. abandoned grain exports at the expense of "famine" conditions in the Ukraine, granary of Europe.

At a dozen points on their line of march from Washington Sq. to the Central Opera House, 67th st. near Lexington ave., the paraders were pelted from windows and sidewalks with milk bottles, red pepper, broken chairs and a great variety of missiles.

USED NEW WEAPON.

The Reds, well organized through a poster campaign to break up the march, frequently met police resistance with a new weapon—hands smeared with fresh cream and red pepper and thrust into police faces.

There were minor disorders all along the line of march, with half-riots at 9th st. and University pl., 14th st. and University pl., and on Lexington ave. at 28th, 35th, 48th and 66th sts.

Detective Thomas Jenkins, of the headquarters criminal alien squad, was felled by a sally of Reds at 9th st. Fellow police rescued him, but he had to have three stitches to close a wound over the right eye.

Philip Kaplan, 43, of 551 Fox st., was arrested as one of the assailants.

It was at 14th st. Communists charged Patrolman Edgar Denham of the Mercer st. station. He escaped with a cut left eye and arrested two.

Patrolman Frank Smith of the W. 100th st. station wrenched his back as he arrested three others at 66th st.

CARRIED U. S. FLAG.

Eight of those arrested were charged with felonious assault, three with disorderly conduct. One said he was Leo Zartario, 17, a high school student of 501 W. 178th st. Another injured was John Boychak, 783 E. 11th st., cut on the head by a bottle as he carried the American flag at the head of the parade.

Many of the women and girls in the parade wore the colorful Ukrainian native costumes. Several were cut slightly by flying glass as the missiles rained on them.

Police, who had issued a permit for the march, entered several buildings to arrest the Reds, whose posters charged Hitler money was back of the Ukrainian demonstration.

At the opera house, speakers protested some impartial commission, perhaps under the League of Nations, should have investigated the Ukraine "famine" before American recognition was extended. They said grain has been taken from starving Ukrainian peasants for years for export to bear the Soviets purchases abroad.

Resolutions were adopted protesting the recognition and demanding such an investigation.

4 NEW YORK WORLD-TELEGRAM, SATURDAY, NOVEMBER 18, 1933.

Six Arrested as Communists Attempt to Break Up Anti-Soviet Parade

UKRAINIAN SYMPATHIZERS, SEVERAL THOUSAND IN LINE, PROTEST U. S. RECOGNITION

Police and Marchers Jeered as Banners Denouncing Regime in Russia Pass By—Disorders on University Place.

Ukrainian sympathizers, several thousand strong, today paraded from Washington Sq. to the Central Opera House, Lexington Ave. and 67th St., in protest against American recognition of the Soviet government.

Six persons, some of them allegedly Communist sympathizers, were arrested on charges of felonious assault, four for seeking to break up the parade at University Pl. and Ninth St. and two for assaulting policemen. Other Communists along the line of march made a number of efforts to annoy the paraders.

Those arrested said they were George Mitchel, 38, of 324 E. 26th St.; Miss Wayne Herman Helin, 19, of 2,070 Fifth Ave.; Leo Zartoria, 17, of 501 W 178th St.; John Henchok, 22, of 9 E. Eighth St.; Dolio Myshne, 31, of 1,502 Crotona Park E., the Bronx, and Philip Caplan, 43, of 551 Fox St., the Bronx.

Marcher Complained.

The first four were arrested on the complaint of a Ukrainian marcher, John Boychok, while the latter two were accused of attacking policemen who were protecting the marchers.

Boychok charged his assailants threw milk bottles, bricks and red pepper. The policeman allegedly attacked by Myshne was Edgar Denham, stationed at Union Sq. He suffered a wrenched back. Detective Thomas Jenkins, stationed at Ninth St. and University Pl., blamed Caplan for injuries that necessitated three stitches over one eye.

The paraders, on foot and on floats, carried banners with such phrases as "Down with the Soviets," "Tell the Truth About Starvation," "Investigate the Ukrainian Murders" and "We Were Free in 1918."

Communists Assail Police.

Communists jeered the marchers and shouted "Long live the Soviet Republic!" "Down with you murderers!" and other uncomplimentary remarks.

Though the Communists were chiefly interested in bothering the marching protestants, they retained their well-established hatred of the police. Under the pretext of shouting at the marchers, they denounced the police, calling out, "Down with the Cossacks!"

At Union Square, scene of many Communist gatherings, the parade was temporarily delayed as the Communists broke through the police lines.

In order to prevent increasing troubles the police re-routed the parade and instead of passing up Fifth Ave. it went up Lexington Ave. from 23rd St. north.

Many of the Ukrainians were dressed in native costumes, while bands played Ukrainian music.

New York Evening Post, Saturday, November 18, 1933

Communists Boo Ukrainian March

Handbills Accuse Soviet of Combatting Movement for Independence

Several thousand Ukrainians marched from Washington Square to the Central Opera House, Sixty-seventh Street and Lexington Avenue, today in an anti-Soviet demonstration, while Communists hooted and booed them.

The demonstration was organized by the Ukrainian Organization of Greater New York of 217 East Sixth Street. Many of the marchers—men and women—wore their native costumes and some of the men were in uniform.

There were several bands which played Russian airs. Many of the marchers carried the blue and yellow flags of the Ukranian nationalist movement.

Handbills passed out by the marchers accused the Soviet of "vieing with former Czarist Russia in combatting any movement for the Ukraine's independence." The So-

The New York Times.

Copyright, 1933, by The New York Times Company.

...nd-Class Matter, ...w York, N. Y. NEW YORK, SUNDAY, NOVEMBER 19, 1933. Including Rotogravure P... Magazine and Book Se...

5 HURT AS 500 REDS FIGHT PARADE HERE

Attack on Ukrainian Group Pressed From Washington Square to East 67th St.

POLICEMEN ARE BEATEN

Protest Marchers and Guards Struck Down With Bottles —Nine Arrests Made.

Five persons were injured and nine arrested in street disturbances that lasted for two hours yesterday morning, when 500 Communists attempted to break up a parade of 8,000 Ukrainians from Washington Square to the Central Opera House at Sixty-seventh Street and Third Avenue.

Three hundred policemen, including a score of mounted men, were called out to enable the marchers to reach the opera house and to conduct a meeting there in peace. Held under the auspices of the United Ukrainian Societies of New York and Vicinity, the meeting adopted resolutions asking President Roosevelt to demand guarantees from the Soviet Union that the famine in the Ukraine would be alleviated. The resolutions charged that the food shortage was a result of a deliberate plot by the Moscow government to starve the Ukrainian peasants into submission.

First Clash in Washington Square.

At 10 o'clock yesterday morning the Ukrainians began to gather at the southeast corner of Washington Square, while Communists collected west of the Washington Arch, almost diagonally across the square. The Ukrainians had a permit to parade, but the Communists had not.

The first clash occurred at the southern end of the square. There was a free-for-all fight, during which Patrolman Edgar Denham of the Mercer Street station said he was beaten and kicked by Communists. Patrolman Denham arrested a man who identified himself as Dolia Mishne, 31 years old, of 1,152 Crotona Parkway East, the Bronx, a student and a graduate of Colorado State University, on a charge of felonious assault in striking Denham in the face with a club.

When the Ukrainian parade reached University Place and Ninth Street, according to the police, a group of Communists attacked the marchers. John Boychuk of 783 East Eleventh Street, who was carrying an American flag in the parade, was reported to have been set upon by four men, who beat him with milk bottles and threw red pepper into his eyes. According to the police, Boychuk told them that his attackers threw grease upon the flag from the bottles.

Five Seized in Second Clash.

The police drove off the attackers and chased them through side streets. Some of the Communists ran to Fifth Avenue, where the police caught up with them on the sidewalk near the Brevoort Hotel. After a mêlée five men were arrested.

These prisoners identified themselves as Philip Kaplan, 43 years old, a relief worker for the city, of 551 Fox Street, the Bronx; George Mitchell, 38, a laborer, of 324 East Twenty-sixth Street; Wayne Herman Helin, 19, a laborer, of 2,070 Fifth Avenue; Leon Zartarin, 17, a student at Washington Irving High School, of 501 West 178th Street, the Bronx, and John Henchuk, 22, a restaurant helper, of 9 East Eighth Street. All were charged with felonious assault.

Try to Rescue Prisoner.

At Sixty-sixth Street and Lexington Avenue Patrolman Frank J. Smith arrested a man who said he was David Crotto, 48, of 2,441 Sixty-fifth Street, Brooklyn, on a charge of disorderly conduct. Patrolman Smith said Crotto called him a "rat" and resisted arrest. The policeman was badly beaten, knocked down and kicked in the back by several men who tried to get his prisoner away from him, but he held on until another policeman rescued him.

Two others were arrested near the opera house on disorderly conduct charges. They said they were Manuel Riviera, 34, of 60 East 114th Street, and Edith Rubin, 31, a stenographer, who refused to give her address. The complainant against these two was Paul Papura, a member of the executive committee of the United Ukrainian Societies, who said he had been beaten.

A policeman, whose name was not learned, fell off his horse in a mêlée with the rioters, but was not badly hurt.

The police established lines all around the opera house, keeping a crowd of yelling Communists at safe distance while the Ukrainians entered. During the five hours the meeting lasted the Communists drifted away. When the meeting was over, the Ukrainians left the opera house without being molested.

A large collection of iron pipes, chair rungs, milk bottles, pop bottles and glass jars, some filled with liquids and grease, was taken from prisoners and found in the streets after the rioting.

NEW YORK Herald Tribune

NOVEMBER 19, 1933

City Reds Battle Ukrainians at Anti-Soviet Riot

Moscow Attacked and Defended With Bottles in Uproarious Protest Parade

6 Arrested, 2 Injured

Mass Meeting Asks U. S. to Scan Starvation Charges

Several thousand Ukrainians and Ukrano-Americans, all of them opposed to American recognition of the Soviet Union, paraded between two lines of mounted police yesterday from Washington Square to the Central Opera House at 205 East Sixty-seventh Street, and almost every foot of the way their progress was harried by a mob of screaming Communists. Bricks and milk bottles were thrown, and there were many scattered fist fights.

More than 300 police reserves fought to keep the warring factions apart and the patrolmen found themselves set upon, at times, by Communists as well as anti-Communists.

The Ukrainians had no sooner gathered in Washington Square at 10 a. m. than the Communists began arriving also. To shouts of "Down with the Soviets," with which the Ukrainians met the Reds, the Reds shouted back "Down with the Cossacks," the New York mounted police having been enemies of longer standing than the Ukrainian Organization of Greater New York.

The Ukrainians in native costume carried banners proclaiming a "State of Starvation" to exist in the Ukraine. Floats pictured grim, bearded "Soviet Officials" holding court surrounded by bayonets, while women, with lines of "starvation" painted on their faces, nourished sickly children, crying "Give us bread."

The Communists on the sidewalks, restrained from a mass demonstration of their own, kept up a running cross-fire as the procession started, with the actors on the floats. Salesmen waved front pages of the Communist newspaper, "The Daily Worker," in the faces of the Ukrainians and leered at them, pointing to the paper's headline, "U. S. Recognizes Russia." Bands played the Ukrainian anthem and yellow and blue banners read, "We were free in 1918" and "Tell the truth about starvation" and "Down with the Soviet."

Beaten Carrying U. S. Flag

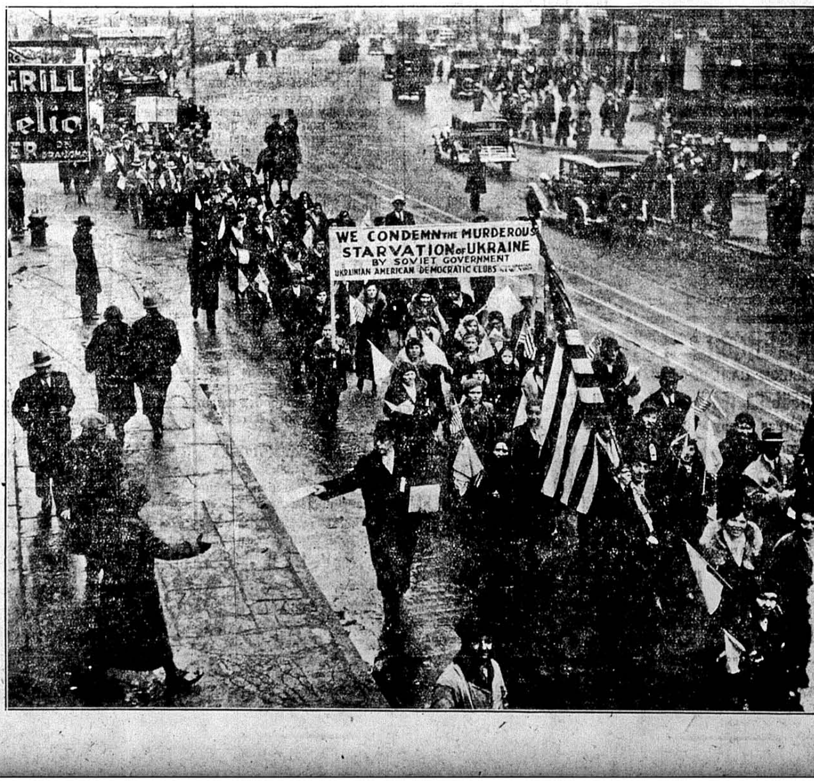
As the head of the Ukrainian column started off into Fifth Avenue the general fight began, and it was here that Detective Thomas Jenkins, of the Alien Squad, received a wound over his left eye. Fighting started among the columns waiting at University Place and Ninth Street. John Boychuk, of 78 East Eleventh Street, who was carrying an American flag, was set upon by four men, beaten with milk bottles and had pepper thrown in his eyes. His attackers threw grease on the American flag, Boychuk said.

Four men, charged with felonious assault, arrested and locked up at Police Headquarters, were John Heuchuk, twenty years old, of 9 East Eighth Street; Leon Zartarian, seventeen, of 501 West 173th Street; George Mitchell, thirty-eight, of 324 East Twenty-sixth Street, and Wayne Helin, nineteen, of 2070 Fifth Avenue.

As the marchers filed through Union Square on their way to Lexington Avenue, a heckler became unruly and Patrolman Thomas Denham, of the Mercer Street station, warned him. The man, Denham said, replied by striking him in the face with a club, and Denham then arrested him. He said his name was Dolia Mistne, of 1502 Crotona Parkway, the Bronx. He was charged with felonious assault. Soon Detective Jenkins, who had had his wounded eye stitched, arrived and arrested Philip Kaplan, of 551 Fox Street, the Bronx, who, he said, was the man who had struck him. Kaplan was sent along to Headquarters with the others.

Resolution Sent to Roosevelt

Street fights took place on Lexing-

The Sun

NOVEMBER 18, 1933.

PROTEST PARADE HARRIED BY REDS

Ukrainian Societies' March Held Up Briefly.

Between 5,000 and 6,000 members of the United Ukrainian Socities of New York paraded from Washington Square to the Central Opera House at Lexington avenue and Sixty-seventh street today to protest against what they called a deliberate effort to exterminate the Ukrainian population of Russia by the Soviet Government. Communists made a half-hearted attempt to break up the parade as it passed Union Square, but mounted cops and patrolmen acted instantly, and the parade went ahead with a minimum of broken heads and interruptions.

The chief difficulties came along Lexington avenue. Communists trailed the parade, hooting from the sidewalk, and at intervals of fifteen or twenty blocks the mounted police...

SUNDAY MIRROR

Sunday, November 19, 1933

Ukrainian Parade Against U. S. O-K Runs Red Gauntlet

Eight thousand Ukrainians, opposed to the recognition of Soviet Russia by the United States, were pelted by pepper and soot bombs when they held a protest parade yesterday from Washington Sq. Those who hurled the missiles were said to be Russians favorable to recognition. Many blows also were struck.

The Ukrainians were largely emigres of the Czarist regime who are intensely hostile to the Soviet rule. After reaching Union Sq., where the trouble started, they paraded to the Central Opera Hall on E. 67th St., near 3d Ave. Trouble began with the hurling of the pepper and soot bombs, and also bombs made of a mixture of shaving soap and cayenne.

Emergency police intervened to